

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного факультету

І.С. Бондаренко

«22» серпня 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕТНОІМАГОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

підготовки магістра
денної і заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма
«Українська мова та література»
спеціальності 035 Філологія
галузі знань 03 Гуманітарні науки

ВИКЛАДАЧ: Горбач Наталія Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри української
літератури

Протокол № 1 від 22 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри української літератури

Н. В. Горбач

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

В. М. Ніколаєнко

2025 рік

Викладач: кандидат філологічних наук, доцент Горбач Наталія Вікторівна
Кафедра: української літератури, II корпус, ауд. 232
E-mail: horbachnathalia@gmail.com
Телефон: (061) 289-12-75 (кафедра), 097-541-74-98 (моб.)
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітньо-наукова програма, рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти		Філологія Третій Доктор філософії					
Статус дисципліни:		Вибіркова					
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2025-2026	Рік навчання	2	Тижні	16
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів	6	Лекційні заняття – 32 Самостійна робота – 88			
Вид контролю:		Залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12804				

ОПИС КУРСУ

Курс «Імагологічний дискурс у літературі та літературознавстві» є складником підготовки здобувача ступеня вищої освіти «Доктор філософії» галузі знань «Гуманітарні науки» спеціальності «Філологія». Програма вибіркової навчальної дисципліни «Імагологічний дискурс у літературі та літературознавстві» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Філологія» галузі знань «Гуманітарні науки» спеціальності «Філологія».

Мета курсу визначається необхідністю сформувати системне розуміння теоретичних особливостей імагології як галузі сучасного літературознавства та набуття практичних навичок імагологічного аналізу твору літератури.

Основні цілі курсу полягають у з'ясуванні концептуальних особливостей літературної імагології як галузі науки; дослідженні тенденцій становлення світової та вітчизняної літературної імагології; аналізі методологічних аспектів імагологічних студій, збагаченні знань з порівняльного вивчення вітчизняного історико-літературного процесу, сформуванні умінь та навичок імагологічного аналізу сучасних літературних творів.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	
ПРН 2	Розуміти основні засади дослідницько-інноваційної діяльності у закладі вищої освіти та основні вимоги, що висуваються до її суб'єктів (здобувачів, наукових та науково-педагогічних працівників); використовувати знання законодавства у сфері освітньої, наукової, інноваційної діяльності, захисту прав інтелектуальної власності.
ПРН 4	Застосовувати правила академічного письма для підготовки наукового звіту, презентації, статті, монографії, дисертації; розуміти особливості підготовки і подання публікацій до видань, що входять до міжнародних наукометричних баз даних.
ПРН 6	Використовувати методи і способи ефективної комунікації та міжособистісної взаємодії в академічному середовищі.
ПРН 7	Оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності; здійснювати абстрактний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей; демонструвати відданість їх розвитку у передових контекстах професійної та наукової діяльності.
ПРН 9	Систематизувати та узагальнювати отримані наукові результати, представляти їх у вигляді: наукової доповіді (тез), статті, звіту про виконання НДР, монографії,

	дисертації; забезпечувати захист прав інтелектуальної власності.
ПРН 13	Вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою (у тому числі міжнародною), суспільством у цілому, демонструвати навички публічних виступів, аргументації та риторики.
ПРН 14	Використовувати академічну українську та англійську мови у професійній діяльності та наукових дослідженнях, усній та письмовій презентації їх результатів
ПРН 18	Знати основні концепції, історію розвитку та сучасний стан наукових знань за спеціальністю філологія.
ПРН 19	Розуміти та застосовувати методологію, методи та термінологічний апарат наукового дослідження у галузі гуманітарні науки.
ПРН 24	Вміти надавати визначення наукової проблеми в різних галузях філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство), розкривати основні гіпотези проблеми, що досліджується, переосмислювати наявні та продукувати нові знання та/або професійні практики.
ПРН 25	Знати основні історико-літературні події вітчизняного та світового літературного процесу.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. С. 349–384.
2. Плани лекцій і рекомендована література до них, завдання за темами, тематика індивідуальних завдань, перелік творів для імагологічного аналізу, запитання для підсумкового контролю, тестові завдання розміщені в СЕЗН Moodle за посиланням: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12804>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60 балів):

Поточний контроль передбачає такі **теоретичні** завдання:

- Усне опитування і обговорення проблемних питань (статті, презентації, тези тощо).
- Короткі тести за пройденим матеріалом.
- Написання формального та вільного есе.

Поточний контроль передбачає такі **практичні** завдання:

- Виконання домашніх письмових завдань;
- Виконання аудиторних письмових завдань пошукового та творчого характеру;
- Презентація власних досліджень.

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

Усна відповідь на заліку (max 20 балів) передбачає висвітлення двох питань: теоретичного й практичного – імагологічного аналіз художнього твору. Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12804>

Захист індивідуального дослідницького завдання (max 20 балів) здійснюється на заліковому тижні. Публічний захист є обов'язковою вимогою для зарахування результатів за даними видами робіт. Тема індивідуального дослідницького завдання обирається впродовж перших двох тижнів семестру з переліку запропонованих тем. Результати ІДЗ можуть стати основою для доповідей на науково-практичних конференціях. Перелік тем, методичні рекомендації та критерії оцінювання ІДЗ див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12804>

Тиждень і вид	Тема заняття	Контрольні заходи, кількість балів
------------------	--------------	------------------------------------

заняття		
Змістовий модуль 1. Літературна імагологія як галузь літературознавства		
Тиждень 1-2. Лекція 1.	Літературна імагологія як галузь літературознавчої компаративістики	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Створити презентацію на тему внеску дослідника (одного за вибором: М. Бубера, М. Бахтіна, Ж. Дерріди, Ж. Дельоза, Д. А. Пажо, Г. Дизеринка, М. Кадо, Г. Гачева, В. Яніва, Д. Наливайка, С. Андрусів) у теоретико-методологічні розробку літературної імагології. Укласти перелік творів для імагологічного аналізу. (max 10 балів)
Тиждень 3-4. Лекція 2.	Засади аналізу полікультурного художнього твору.	
Змістовий модуль 2. Мультикультурність простору новітньої літератури України		
Тиждень 5-6. Лекція 3.	Основні тенденції формування українського мультикультурного художнього простору.	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Укласти таблицю жанрів-посередників, зазначаючи їх жанрово-тематичні та поетико-стилістичні особливості, що сприяють потраплянню цих жанрів у фокус імагологічного дослідження. Навести приклади творів кожного жанру. Скласти біо-бібліографічний довідник про сучасних письменників-емігрантів. (max 10 балів)
Тиждень 7-8. Лекція 4.	Відображення національних культурних світів у творах письменників України. Паломництво як досвід міжкультурного діалогу в книзі Д. Матіяш «Дорога святого Якова»	
Змістовий модуль 3. Феномен другого еміграційного покоління і художні проєкції образу України		
Тиждень 9. Лекція 5.	Літературні проєкції образу України в романі А. Мельничука «Що сказано»	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Законспектувати статтю: Куликова Н. Український персонаж та автор в американській мультикультурній традиції. Пошуки ідентичності. Слово і час. 2006. №5. С. 22–29. Написати есе «Чи може «Коротка історія тракторів по-українськи» М. Левицької претендувати на знання українських історії та психотипу?». (max 10балів)
Тиждень 10. Лекція 6.	«Коротка історія тракторів по-українськи» М. Левицької – роман про життя трьох поколінь українських мігрантів Британії	
Змістовий модуль 4. Україна й українці: автообраз та крізь призму художньої літератури		
Тиждень 11. Лекція 7.	Крос-культурний виклад української історії в романі А. Шевченко «Спадок»	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Написати літературознавче дослідження «Бразилія в житті і творчості Ольги Мак». (max 10 балів)
Тиждень 12. Лекція 8.	«Бранзолія : подорожні записки» М. Гримич: принципи суміщення інокультур	
Змістовий модуль 5. Україна й українці: гетерообраз крізь призму художньої літератури		

Тиждень 13. Лекція 9.	Норвезька ретроспектива українського минулого в романі В. Генріксен «Королівське дзеркало»	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Підготувати повідомлення на тему «Україно-норвезькі літературні контакти: історія і сучасність». (max 10 балів)
Тиждень 14. Лекція 10.	Образ української столиці: бельгійська візія в романі М. Тірі «Проїздом у Києві»	
Змістовий модуль 6. Бінарні опозиції «Я» – «Інший», «Свій – Чужий» в літературному зображенні		
Тиждень 15. Лекція 11.	Національні картини й образи світу в книзі Й. Бурга «Пісня над піснями».	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Підготувати повідомлення про життя і літературну діяльність Лілі Хайд на основі матеріалів персонального сайту письменниці – http://lilyhyde.com . (max 10 балів)
Тиждень 16. Лекція 12.	Депортація і повернення додому: подвійний формат кримської історії в романі Л. Хайд «Омріяний край».	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Підручники і посібники:

- Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. С. 349–384.
- Кшевецький В. Порівняльне літературознавство : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП Зволейко Д. Г., 2012. 140 с.
- Лірсен Дж. Імагологія: історія і метод. *Літературна компаративістика*. Вип. IV : Імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. Ч. II. Київ : ВД «Стилос», 2011. С. 362–376.
- Літературознавча компаративістика : навч. посібник / Р. Гром'як, І. Папуша. Тернопіль, 2002. 334 с.
- Літературознавча рецепція і компаративістичний дискурс : монографія / за ред. Р. Гром'яка. Тернопіль : Підручники 2004. 367 с.
- Наливайко Д. Літературна імагологія: предмет і стратегії. *Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика*. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. С. 91–103.

7. Наливайко Д. Очима Заходу: рецепція України в Західній Європі XI–XVIII ст. Київ : Основи, 1998. 578 с.
8. Шутова М. Методологічні установки у вивченні етностереотипів та методика їх комплексної реконструкції. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія : Філологія. Том 18. № 1. Київ, 2015 С. 173–182.
9. Якимович В. Літературна етноімагологія, літературні образи та етнообрази: проблеми термінології *Science and Education a New Dimension*. Philology, VI(52). 2018. Issue: 177. С. 73–76.
10. Corstius, J. B. Introduction to the Comparative Study of Literature : New York : Randon House, 1968. 212 p.
11. Guillen, C.. The Challenge of Comparative Literature. Cambridge; Massachusetts ; London : Harward University Press, 1993. 452 p

Інформаційні ресурси

1. Зарубіжні письменники і Україна : бібліограф. покажч. / уклад. І. Грицишин. URL: <https://fliphtml5.com/kgzj/ihem/basic>
2. Ільницький М. Порівняльне літературознавство. Імагологія (відіолекція). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=NeSPwJvGueU&t=995s>
3. Літературна інформаційно-пошукова система. URL: www.ekniga.com.ua.
4. Askold Melnyczuk (персональний сай). URL: <https://askoldmelnyczuk.net>
5. Lily Hyde (персональний сай). URL: <http://lilyhyde.com>
6. Leerssen J. National identity and national stereotype. URL: <http://www.nationalstereotype.com/national-identity-andnational-stereotype/>
7. Marina Lewycka (персональний сай). URL: <http://www.marinalewycka.com/index.html>

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять є важливим складником навчання, тому пропуски без поважних причин не толеруються. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом..

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання тих чи тих робіт та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу horbachnathalia@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.